

Τρίτο μέρος

... Συνέχεια από το προηγούμενο

Οι ελληνιστικοί αστρολόγοι ευθύνονταν για την εισαγωγή αυτού του περίπλοκου δόγματος των κλήρων, που μπορεί να γνωρίζετε με το όνομα Αραβικοί κλήροι. Δεν είναι αραβικής προέλευσης, **είναι ελληνιστικής προέλευσης, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί αυτό**, αλλά οι **κλήροι**, ως ένα είδος συνάρτησης δύο πλανητών και του Ωροσκόπου, δεν είναι πράγματα που μπορούν να παρατηρηθούν στον ουρανό. Είναι σημεία που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με κάποιο μαθηματικό αλγόριθμο. Για παράδειγμα, βλέπετε τον Κλήρο της Τύχης στο χάρτη του κατόχου του ωροσκοπίου, αλλά ο Κλήρος της Τύχης δημιουργείται λαμβάνοντας το ελλειπτικό διάστημα ανάμεσα στον Ήλιο, προχωρώντας με τη σειρά των ζωδίων στον ημερήσιο χάρτη, και προβάλλοντας ένα εξίσου ελλειπτικό διάστημα από την ανατέλλουσα μοίρα. Το άλλο άκρο αυτού του προβαλλόμενου τόξου είναι ο Κλήρος της Τύχης. Πώς θα μπορούσε λοιπόν κανείς να έχει επινοήσει ή να έχει ανακαλύψει τους κλήρους εμπειρικά;

Επιτρέψτε μου να σας δώσω άλλο ένα παράδειγμα. Ο κλήρος του πατέρα σε έναν ημερήσιο χάρτη δημιουργείται παίρνοντας το ελλειπτικό διάστημα από τον Ήλιο, προχωρώντας με τη σειρά των ζωδίων μέχρι τον πλανήτη Κρόνο, και προβάλλοντας ένα ίσο ελλειπτικό τόξο από τον Ωροσκόπο. Το άλλο άκρο αυτού του τόξου ονομάζεται κλήρος ή μέρος του πατέρα. Σκεφθείτε το, λοιπόν, αυτό ένα λεπτό. Οι αστρολόγοι, κοιτάζοντας χιλιάδες χάρτες, παρατήρησαν ότι υπήρχε ένα ευαίσθητο σημείο στο χάρτη και, μελετώντας το σημείο αυτό με προσοχή, προσδιόρισαν ότι είχε σημασία για τον πατέρα. Θέλω να πω, ότι αυτού του είδους η επιχειρηματολογία δεν είναι ούτε υπεύθυνη ούτε αληθοφανής.

Αυτό μας αφήνει με μια άλλη εναλλακτική, που είναι ότι η ελληνιστική αστρολογία ήταν αποτέλεσμα – η ελληνιστική αστρολογία και όλη της η περιπλοκότητα – ήταν αποτέλεσμα κάποιου εμπνευσμένου, φωτισμένου πλάσματος, όπως ο **Ερμής ο Τρισμέγιστος**. Άλλωστε, η παράδοση αρέσκεται να αποδίδει ένα είδος υπερφυσικής διορατικότητας σ' αυτόν τον συγκεκριμένο άνθρωπο και, σε κάποια φωτισμένη στιγμή, ο Ερμής ο Τρισμέγιστος έλαβε την ολότητα της ελληνιστικής αστρολογίας σε μία Φωτισμένη Μεταφορά Γνώσης. Και αυτό, στην πραγματικότητα, μπορεί να αποδώσει την ταχύτητα της ανάπτυξής της. Και, φυσικά, ακούγεται επίσης ύποπτα, όπως συμβαίνει με μερικούς από τους ισχυρισμούς των Ινδών αστρολόγων, σχετικά με την ίδρυση της δικής τους τέχνης/

επιστήμης, σύμφωνα με την οποία, ορισμένοι Πεφωτισμένοι ή εμπνευσμένοι ερημίτες κατέβασαν ουσιαστικά το δόγμα από τις κορυφές των βουνών.

Εγώ δεν απορρίπτω αναγκαστικά την πιθανότητα ότι μπορεί κάλλιστα ορισμένοι άνθρωποι ή ακόμα και ημίθεοι να είχαν κάποια ενόραση σχετικά με τη φύση του Κόσμου και το πώς λειτουργούσαν ορισμένες αρχές στον Κόσμο, οι οποίες είχαν ουσιαστικά επιρροή και επίδραση στην ανθρώπινη ζωή. Και έτσι κατανοούσαν τον Κόσμο σύμφωνα με ορισμένες βασικές αρχές. Δεν έχω κανένα πρόβλημα να το πιστέψω αυτό – ότι υπήρχε βαθιά γνώση για τον Κόσμο και τον ανθρώπινο κόσμο, η οποία θα μπορούσε να έχει οδηγήσει σε μία έννοια για το πώς θα ήταν δυνατό να αναπτυχθεί μια αστρολογία. Η ιδέα ότι το σύνολο ή ότι η ελληνιστική αστρολογία στο σύνολό της και με την περιπλοκότητά της μπορούσε όλη να έχει προκύψει από μια τέτοια ενόραση είναι κάτι που δεν πιστεύω. Αυτό μας αφήνει βασικά με μία εναλλακτική λύση, εκτός αν μερικοί από σας μπορέσουν να σκεφτούν κάποια άλλη. Και η εναλλακτική είναι ότι **η ελληνιστική αστρολογία ήταν ένα λογικά δομημένο δημιούργημα**. Μ' άλλα λόγια, βασισμένοι ίσως σε κάποιο εμπνευσμένο όραμα για τον Κόσμο, οι ιδρυτές της ελληνιστικής αστρολογίας εισήγαγαν τις έννοιες και τις τεχνικές – το πρακτικό στοιχείο της ελληνιστικής αστρολογίας – με τρόπο τέτοιο ώστε να είναι συμβατές με την ενόραση αυτού του ανθρώπου (του Τρισμέγιστου) ή των ανθρώπων για τη φύση του Κόσμου. Με λίγα λόγια, θα πρέπει να υπήρχαν θεμελιώδεις αρχές που προέκυψαν από μια τέτοια εμπνευσμένη στιγμή, αλλά μετά αρχίζει η αληθινή δουλειά. Γιατί από τις βασικές αυτές αρχές θα πρέπει να προέκυψε ή, όπως προτιμώ να λέω, να χτίστηκε η αστρολογία και όλες της οι λεπτομέρειες και η ιδιαιτερότητά της.

Αυτή από μόνη της είναι μια κάπως ανησυχητική σκέψη γιατί πλησιάζει πολύ στην άποψη ότι ορισμένοι ελληνιστικοί αστρολόγοι – ορισμένοι άνθρωποι της ελληνιστικής εποχής – έφτιαξαν την ελληνιστική αστρολογία εξ ολοκλήρου. Και συνειδητοποιώ ότι αυτή είναι μια σκέψη που προκαλεί κάποια αναστάτωση.

Αν, παρεμπιπτόντως, πιστεύετε ότι θα είστε σε θέση να προβείτε σε κριτική της ελληνιστικής αστρολογίας σε αυτήν τη βάση, καλύτερα να το ξανασκεφθείτε, γιατί, όπως είπα, οι έννοιες που χρησιμοποιείτε στη σύγχρονη αστρολογία προέρχονται από την ίδια αυτήν πηγή. Έτσι, ό,τι είναι καλό για τη θηλυκή είναι και για την αρσενική χήνα, όπως λένε (κοντά στα ξερά καίγονται και τα χλωρά).

Πιστεύω, όμως, ότι ένα εμπνευσμένο όραμα για τη φύση του Κόσμου και τη θέση της ανθρώπινης ζωής σ' αυτόν θα μπορούσε στην πραγματικότητα να ήταν αρκετό για να

καθιερώσει τις βασικές αρχές, από τις οποίες θα μπορούσε να έχει δημιουργηθεί η ελληνιστική αστρολογία και όλες της οι λεπτομέρειες ως ένα λογικό οικοδόμημα.

Δεν πρόκειται να σας εξηγήσω αυτήν τη στιγμή αυτές τις θεωρητικές αρχές. Ελπίζω πως θα μπορέσω να τις "αγγίξω" καθώς θα αρχίσω να περνάω στο πρακτικό μέρος της παρουσιάσής μου. Επιτρέψτε μου, όμως, να πω ένα πράγμα. Για τα λίγα άτομα που γνωρίζω, τα οποία πιστεύουν ότι η ελληνιστική αστρολογία θα μπορούσε να είναι ένα θεωρητικό οικοδόμημα, είναι σύνηθες να θεωρούν ότι οι ιδρυτές της ελληνιστικής αστρολογίας δανείστηκαν τις θεωρητικές τους αρχές και γενικές αποδοχές, από τους στωικούς φιλοσόφους, ας πούμε, ή από τους μεσοπλατωνικούς ή από τους νέοπυθαγόρειους. Μ' άλλα λόγια, δανείστηκαν τη μεταφυσική τους και έχτισαν την αστρολογία τους πάνω σ' αυτά τα θεμέλια. Αυτός ο παράτολμος ισχυρισμός με ενοχλεί σε κάποιο βαθμό. Κατ' αρχήν υποτιμά σημαντικά τους αστρολόγους. Κάνει τον υπαινιγμό ότι οι αστρολόγοι ή οι ιδρυτές αστρολόγοι δεν ήταν οι ίδιοι άνθρωποι αρκετά λαμπρής νοημοσύνης, ώστε να αναπτύξουν μία μεταφυσική, που θα μπορούσε να αποτελέσει στέρεο στήριγμα για μια πλήρως ανεπτυγμένη και πλήρως ολοκληρωμένη αστρολογία. Αντίθετα, έπρεπε να τη δανειστούν από τις τάσεις, τις μεταφυσικές τάσεις που ήταν σύγχρονες προς την ίδρυσή της. Έτσι, πρώτα απ' όλα, είμαι επιφυλακτικός σε ό,τι αφορά σ' αυτόν τον ισχυρισμό απλώς λόγω της υποτιμητικής στάσης που τον συνοδεύει. Υπάρχει όμως και ένας λόγος που βασίζεται περισσότερο σε κείμενα για να αμφισβητηθεί το κατά πόσον τα πράγματα ήταν όντως έτσι. Κανένα ελληνιστικό αστρολογικό κείμενο από την εποχή της ίδρυσης δεν περιέχει καθόλου θεωρητικές αναφορές. Τα κείμενα αποτελούνται αποκλειστικά από πρακτική αστρολογία, είναι πρακτικά εγχειρίδια με την τεχνική ορολογία, αλλά δεν αναφέρονται θεωρητικές ιδέες ή αρχές σε οποιοδήποτε από τα κείμενα αυτά. Κανένας σύγχρονος επικριτής της ελληνιστικής αστρολογίας, όπως ο Sextus Empiricus που ήταν επικριτής όλων των λεγόμενων μαθηματικών επιστημών, δεν αναφέρει ούτε δίνει αποσπάσματα από κείμενα των πηγών αρχές ή ιδέες για να τις αντικρούσει μετά για τον έναν ή τον άλλο μεταφυσικό λόγο. Όλες οι επικρίσεις στην αστρολογία από επικριτές όπως ο Sextus Empiricus βασίζονται στις προσωπικές μεταφυσικές θέσεις του ίδιου του Sextus Empiricus. Δεν τις αναφέρει από προγενέστερα κείμενα, από αστρολογικά κείμενα. Επικρίνει και αναιρεί τις αστρολογικές πρακτικές, αλλά απλώς με βάση τις δικές του μεταφυσικές απόψεις.

Ορισμένοι έχουν υποστηρίξει, ως αποτέλεσμα μελέτης του **Firmicus Maternus** και του **Vettius Valens**, οι οποίοι έχουν και οι δύο πλήθος πλάγιων παρατηρήσεων, σε ό,τι αφορά στη μοίρα και την έννοια της μοίρας και το βαθμό στον οποίο η ανθρώπινη ζωή υπόκειται

στη μοίρα. Ορισμένοι έχουν επιχειρηματολογήσει σ' αυτήν τη βάση, ότι οι ιδρυτές της ελληνιστικής αστρολογίας πρέπει να ήταν στωικοί, αφού ο Vettius Valens είναι σημαντικός αστρολόγος, όπως και ο Firmicus Maternus. Αλλά, το θέμα είναι ότι ο Vettius Valens ποτέ δεν αναφέρει κείμενα που πηγάζουν από τον **Νετσέψω**, τον **Πετοσίρη** ή οποιονδήποτε άλλο συγγραφέα, που θα καταδείκνυαν πως οι συγγραφείς αυτοί ήταν οι ίδιοι στωικοί. Μ' άλλα λόγια, ο Vettius Valens και ο Firmicus Maternus εκφράζουν απλώς τις δικές τους απόψεις για τη θεωρητική θεμελίωση της ελληνιστικής αστρολογίας με βάση τις δικές τους γνώσεις και τις δικές τους φιλοσοφικές προτιμήσεις.

Θα κάνω τώρα μία δήλωση, και θα είμαι σε θέση μόνο να υποδηλώσω την εγκυρότητά της στην επικείμενη παρουσίασή μου. Θα πω ότι η ελληνιστική αστρολογία, τα θεωρητικά θεμέλια της ελληνιστικής αστρολογίας βασίζονται σε έννοιες μοίρας, όχι με την έννοια των στωικών, αλλά με μια πολύ περίπλοκη έννοια που χρονολογείται ακόμα και πριν την κλασική περίοδο στην Ελλάδα. Θα υποστηρίξω ότι οι ελληνιστικοί αστρολόγοι διαμόρφωσαν μια αστρολογία βασισμένη σε έννοιες όπως η **Ειμαρμένη**, που μεταφράζεται μερικές φορές ως πεπρωμένο, αλλά στα ελληνικά σημαίνει βασικά το ποσοστό που λαμβάνει κανείς ως πρόπον, δηλαδή το ποσοστό του καλού ή του κακού που λαμβάνει κανείς στη ζωή του ως οφειλή. Επίσης, στην έννοια της **Πρόνοιας**, που μεταφράζεται μερικές φορές ως μέριμνα, και είναι η δύναμη ή η Αρχή που θεωρείται πως καθοδηγεί έναν άντρα ή μια γυναίκα για την εκπλήρωση αυτής της μοίρας ή για την επίτευξη ή την απόκτηση αυτής της Ειμαρμένης. Μια τρίτη αρχή της μοίρας ονομάζεται **Ανάγκη**, που μεταφράζεται μερικές φορές ως αναγκαιότητα, μια πολύ παλιά, πολύ σημαντική ελληνική έννοια, αλλά θα μεταφραζόταν πιθανώς καλύτερα απλώς ως αρχή έντονου εξαναγκασμού. Και, τέλος, μια αρχή της **Τύχης**, που μεταφράζεται μερικές φορές ως «τυχερό» ή τυχαία περίπτωση ή κάτι παρόμοιο. Οι τέσσερις αυτές αρχές, η *Ειμαρμένη*, δηλαδή το πεπρωμένο ενός ανθρώπου ή αυτό που λαμβάνει κανείς σύμφωνα με αυτό που του αξίζει, η *Πρόνοια*, δηλαδή αυτό που θεωρείται μια αρχή που οδηγεί κάποιον στην εκπλήρωση του πεπρωμένου του ή Ειμαρμένης, η *Ανάγκη*, μια αρχή αναγκαιότητας ή έντονου εξαναγκασμού, και η *Τύχη*, μια αρχή τυχαιότητας, σύμπτωσης, τυχαίου περιστατικού κ.ο.κ., αναφέρονται στην πραγματικότητα συχνά μαζί στο **Corpus Hermeticum** που αποτελεί μια συγκέντρωση/μεταγλώττιση φιλοσοφικών διαλόγων οι οποίοι ασχολούνται με όλα τα θέματα συμπεριφοράς στα πράγματα, έχουν συχνά ένα έντονο δεοντολογικό στοιχείο, που αφορά σε μεγάλο βαθμό στο πώς θα πρέπει κανείς να ζει τη ζωή του, αλλά μερικές φορές επεκτείνονται σε αστρολογικές συζητήσεις που είναι σχετικά εύκολο να συσχετιστούν με αυτές τις αρχές της μοίρας. Δεν ισχυρίζομαι ότι τα

δόγματα που έχουν βρεθεί στο **Corpus Hermeticum** και ο τρόπος με τον οποίο γίνονται κατανοητές αυτές οι διάφορες αρχές της μοίρας είναι ουσιαστικά πανομοιότυπες με τον τρόπο με τον οποίο οι ιδρυτές της ελληνιστικής αστρολογίας κατανοούσαν αυτές της αρχές της μοίρας. Διαβεβαιώνω ότι αυτές οι αρχές της μοίρας είναι βαθιά εμπνεδωμένες στην ελληνιστική αστρολογική πρακτική και στην ίδια την ορολογία που χρησιμοποιεί για να περιγράψει τις έννοιες και τις τεχνικές της.

Σ' αυτό το επόμενο μέρος της ομιλίας μου, θα ήθελα να αναλύσω μερικές βασικές ελληνιστικές έννοιες που εξακολουθούν να υπάρχουν στη σύγχρονη αστρολογία, τουλάχιστον στη μία ή την άλλη μορφή, και θα ήθελα να σημειώσω μερικές από τις διαφορές στις σημασίες αυτών των εννοιών. Σε μερικές περιπτώσεις υπάρχουν επίσης διαφορές ανάμεσα στις μεσαιωνικές εκδοχές αυτών των εννοιών και τις αρχικές ελληνιστικές εκδοχές. Αυτές οι αλλαγές στη σημασία οφείλονται μερικώς σε λάθη που προέκυψαν κατά τη μετάδοση αυτού του δόγματος μέσα από εμπόδια χρόνου, πολιτισμού και γλώσσας και μερικές στην απώλεια των αρχικών θεωρητικών ιδεών που υπόκειντο της ελληνιστικής αστρολογίας από την αρχή.

Θα ήθελα να αρχίσω μιλώντας για τους πλανήτες. Η ελληνιστική αστρολογία χρησιμοποιεί τους παραδοσιακούς επτά πλανήτες και δεν χρησιμοποιεί τους άλλους πλανήτες για προφανείς λόγους. Παρεμπιπτόντως, παρ' όλο που δεν θα χρησιμοποιήσουμε τους άλλους πλανήτες σε κανένα σημείο αυτής της ομιλίας ή στις περισσότερες από τις έρευνες που διεξάγονται αυτήν την εποχή στο **Project Hindsight**, δεν επιθυμούμε να τους αγνοήσουμε τελείως. Η δική μου τουλάχιστον γνώμη είναι ότι οι σύγχρονοι πλανήτες, καθώς και ουράνια σώματα όπως ο Χείρων και οι αστεροειδείς κ.ο.κ., για να καταστούν αστρολογικά χρήσιμοι πρέπει να αγκιστρωθούν στο αρχικό ελληνιστικό σύστημα. Πρέπει να βρούμε έναν τρόπο για να βρούμε μια θέση γι' αυτούς σ' αυτό το αρχικό ελληνιστικό σύστημα. Δεν θα ήθελα να αναστατώσω το ελληνιστικό σύστημα για να τοποθετήσω τους άλλους πλανήτες, αλλά αντίθετα, θα ήθελα να τους εντάξω **στο μοναδικό ασφαλώς ολοκληρωμένο αστρολογικό σύστημα που γνωρίζω, το οποίο είναι το ελληνιστικό σύστημα**. Και στο μέλλον θα δημοσιεύσουμε ορισμένους από τους συλλογισμούς μας σχετικά με το πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό, αλλά για την ώρα θα τους αγνοήσουμε και, επίσης, όταν θα αρχίσουμε να μιλάμε για ζώδια, παρακαλώ αγνοήστε τους εξωκρόνιους πλανήτες για τυχόν σκοπούς οικοδεσποτείας.

Είμαι επίσης της άποψης, ότι ο σύγχρονος ενθουσιασμός με τους εξωκρόνιους πλανήτες έχει εκφυλίσει σε κάποιο βαθμό την κατανόησή μας για τους παραδοσιακούς επτά.

Οδήγησε σε μια εξασθένιση της βαθύτερης γνώσης μας για τη φύση και τη χρήση των πλανητών αυτών. Και μία από τις πολύ σημαντικές αξίες της μελέτης της ελληνιστικής αστρολογίας είναι ότι μπορεί να μας βοηθήσει να ξαναγνωρίσουμε τις αρχικές σημασίες των πλανητών.

Αν διαφωνείτε μαζί μου, και πιστεύετε ότι γνωρίζετε καλά τι σημαίνουν στ' αλήθεια οι επτά αρχικοί κλασικοί πλανήτες, θα σας υποβάλω σε κάτι σαν ένα μικρό τεστ, που μου αρέσει να κάνω σε μερικές από τις διαλέξεις μου. Θα σας δώσω μια συγκεκριμένη πλανητική σημασία που προέρχεται από ελληνιστικές πηγές και θα σας ρωτήσω ποιος πλανήτης πιστεύετε πως έχει στην πραγματικότητα αυτήν τη σημασία. Παρεμπιπτόντως, δεν επιλέγω σημασίες που απλώς αναφέρονται ή είναι περιέργες ή συνδέονται εκκεντρικά μόνο με τον πλανήτη. Επιλέγω σημασίες που είναι ουσιαστικές, κεντρικές στη βασική φύση του πλανήτη αυτού.

Συνεχίζεται...